

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคนั้น เป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่รัฐควรให้ความสำคัญและหามาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค เนื่องจากสภาพการณ์ในปัจจุบัน ผู้ประกอบธุรกิจมีการแข่งขันทางการค้ากันเพิ่มมากขึ้น โดยอาศัยเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัย ใช้กลยุทธ์ทางการค้าต่างๆ เพื่อเข้าถึงความต้องการของผู้บริโภคให้มากขึ้น ตลอดจนมีการทำนิติกรรมสัญญาที่มีความซับซ้อน เข้าใจยาก ทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคมากขึ้น และเมื่อเกิดปัญหาละเมิดสิทธิของผู้บริโภคขึ้นจนถึงขั้นต้องดำเนินคดีแล้ว ผู้บริโภคก็ควรได้รับความคุ้มครองสิทธิของตนในการดำเนินคดีรวมไปจนถึงในชั้นบังคับคดีด้วย

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เป็นมาตรการหนึ่งซึ่งรัฐประกาศใช้เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในการดำเนินคดีในศาลของผู้บริโภค แต่เมื่อได้ทำการศึกษาจากบทต่างๆ ที่ผ่านมา ทำให้เราทราบว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังคงมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ดังนี้

5.1.1 ปัญหาการดำเนินคดีในชั้นศาลโดยผู้บริโภคใช้สิทธิดำเนินคดีด้วยตนเองตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551

ปัญหาที่พบจากการที่ผู้บริโภคต้องดำเนินคดีด้วยตนเอง โดยไม่มีทนายความเป็นผู้ว่าคดีให้ นั่นคือ ผู้บริโภคต้องดำเนินการขั้นตอนต่างๆ ที่ได้ศึกษามาจากบทที่ 3 และบทที่ 4 ที่ผ่านมามีด้วยตนเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่จัดทำคำฟ้อง ตรวจสอบสถานภาพของผู้ประกอบธุรกิจ ทำหนังสือบอกกล่าวทวงถามเพื่อให้เกิดการโต้แย้งสิทธิ จัดเตรียมเอกสารในการสืบพยาน จัดทำบัญชีระบุพยาน คำนวณดอกเบี้ย สืบพยานในศาลซึ่งศาลยังคงใช้วิธีพิจารณาแบบกล่าวหาเช่นเดิม ดังนั้นผู้บริโภคต้องนำสืบให้ศาลเห็นว่าผู้ประกอบธุรกิจเป็นฝ่ายผิดสัญญานั้นเอง หากผู้บริโภคไม่สามารถนำสืบได้ ผู้บริโภคก็ต้องเป็นผู้แพ้คดี ผู้บริโภคต้องเป็นผู้อุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาดด้วยตนเอง

5.1.2 ปัญหาในเรื่องการบังคับคดี เมื่อผู้บริโภการใช้สิทธิดำเนินคดีด้วยตนเองตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551

การบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลนั้น ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งที่จะทำให้กฎหมายที่ออกมาเพื่อบังคับใช้นั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นการผดุงความยุติธรรมให้แก่ประชาชนและสังคมได้ หากผลการดำเนินคดีละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ผู้บริโภคเป็นฝ่ายชนะคดีแล้วไม่สามารถดำเนินการบังคับคดีเอากับผู้ประกอบธุรกิจได้ ผลของคำพิพากษาของศาลที่ชนะคดีมานั้นก็เป็นเพียงแค่กระดาษเปล่าเท่านั้น ดังนั้น ในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคจึงควรให้ความสำคัญกับเรื่องการบังคับคดีให้แก่ผู้บริโภคด้วย

เมื่อผู้บริโภคใช้สิทธิในการดำเนินคดีด้วยตนเอง ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 แล้ว เมื่อศาลมีคำพิพากษา ผู้บริโภคต้องสืบหาบัญชีเงินฝากจากธนาคาร สืบหาที่ดิน สืบหายานพาหนะจากสำนักงานขนส่ง ซึ่งขั้นตอนในการสืบหาทรัพย์สินของจำเลยเป็นเรื่องที่ยากมาก หากผู้บริโภคไม่มีทนายความคอยช่วยเหลือย่อมไม่มีความสามารถในการสืบทรัพย์สินได้ ซึ่งระยะเวลาในการสืบหาทรัพย์สินมีเพียง 10 ปีนับแต่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่หากไม่สามารถบังคับคดีกับผู้ประกอบธุรกิจรายนั้นได้ คำพิพากษาก็เปรียบเสมือนกระดาษเปล่าเพียงหนึ่งใบที่ผู้บริโภคได้รับไป ไม่มีความหมายใดๆ ทั้งสิ้น เสียทั้งเงินทองและเวลาในการดำเนินคดี เพราะนอกจากค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ผู้บริโภคต้องใช้ในการคัดถ่ายเอกสารต่างๆ เช่น โฉนดที่ดิน และคำรับรองเอกสารต่างๆ เป็นต้น ผู้บริโภคยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศาล บางครั้งอาจต้องไปศาลหลายครั้ง ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิของตนได้อย่างเพียงพอ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ปัญหาการดำเนินคดีในชั้นศาลโดยผู้บริโภการใช้สิทธิดำเนินคดีด้วยตนเองตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551

ดังนั้น จากปัญหาการดำเนินคดีละเมิดสิทธิของผู้บริโภค โดยผู้บริโภการใช้สิทธิฟ้องคดีด้วยตนเองตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองสิทธิของตนในการดำเนินคดีในชั้นศาล สมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้

ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

1) ศาลควรจัดหาทนายความให้กับผู้บริโภคที่ฟ้องคดีผู้บริโภค และต้องการทนายความช่วยเหลือในการดำเนินคดี แต่หากผู้บริโภครายใดไม่ต้องการทนายความก็ไม่ต้องจัดหาทนายความให้เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดี ซึ่งเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองกับผู้ประกอบธุรกิจในทางการ

ดำเนินคดีให้แก่ผู้บริโภคนั้นที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย ไม่มี ความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีในชั้นศาล และถือได้ว่าผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองสิทธิของตนอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ เพิ่มช่องทางให้แก่ผู้บริโภคได้เลือกใช้สิทธิของตนได้อย่างอิสระ ซึ่งการดำเนินคดีละเมิดสิทธิของผู้บริโภค โดยองค์กรของรัฐนั้นมีข้อจำกัดในเรื่องของขั้นตอนที่มีอยู่หลายขั้นตอน ทำให้การชดเชยเยียวยา ความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคเกิดความล่าช้า ไม่ทันท่วงที เช่น ในกรณีคดีละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ที่มีอายุความสั้น กล่าวคือ คดีชำระครบพร้อม หรือกรณีคดีละเมิด ที่มีอายุความ 1 ปี เป็นต้น จนทำให้ ไม่อาจอำนวย ความยุติธรรมให้แก่ผู้บริโภคได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ความล่าช้า คือ ความไม่ยุติธรรม”

2) ในการจัดหาทุนความช่วยเหลือผู้บริโภคในการดำเนินคดีอาจมีการกำหนด ทุนทรัพย์ที่เรียกร้องว่าในการจัดหาทุนความช่วยเหลือในการดำเนินคดีนั้น หากมีทุนทรัพย์ ที่เรียกร้องไม่เกิน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ไม่ต้องเสียค่าทนายความแต่อย่างใด เพื่อเป็นการ ช่วยเหลือผู้บริโภคอย่างเต็มที่ เพราะทุนทรัพย์ที่เรียกร้องมีปริมาณน้อยมาก จึงไม่ต้องเสียค่าทนายความ

3) แต่หากทุนทรัพย์ที่เรียกร้องเกิน 100,000 บาท คือ ตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถ้วน เป็นต้นไป แต่ไม่เกิน 300,000 บาท (สามแสนบาทถ้วน) เสียค่าทนายความในอัตราที่กำหนด

4) แต่หากทุนทรัพย์ที่เรียกร้องตั้งแต่ สามแสนบาทขึ้นไป ต้องเสียค่าทนายความในอัตรา ที่กำหนดในอัตราที่สูงขึ้น

การที่มีการกำหนดอัตราค่าทนายความ เพื่อเป็นการช่วยลดภาระเงินงบประมาณในการ ดำเนินการของภาครัฐ เพื่อไม่ให้ภาครัฐต้องเสียเงินงบประมาณในปริมาณที่มากเกินไปจนสมควร แต่ก็ เป็น การช่วยเหลือผู้บริโภคในการดำเนินคดี

5.2.2 ปัญหาในเรื่องการบังคับคดี เมื่อผู้บริโภคใช้สิทธิดำเนินคดีด้วยตนเองตาม พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551

ดังนั้น จากปัญหาการบังคับคดี โดยผู้บริโภคใช้สิทธิฟ้องคดีด้วยตนเองตามพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการ คุ้มครองสิทธิของตนในชั้นบังคับคดี และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายให้มีความศักดิ์สิทธิ์ และ เป็นการผดุงความยุติธรรมให้แก่ประชาชนในฐานะผู้บริโภคและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

1) ศาลควรจัดหาทุนความให้กับผู้บริโภคที่มีต้องการทุนความช่วยเหลือในการ บังคับคดี แต่หากผู้บริโภครายใดไม่ต้องการทุนความก็ไม่ควรจัดหาทุนความให้ เพื่อช่วยเหลือใน การบังคับคดีโดยศาลอาจถามผู้บริโภคในวันที่ศาลอ่านคำพิพากษา ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวก ในการดำเนินการบังคับคดีให้แก่ผู้บริโภคที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย ไม่มี ความเชี่ยวชาญในการ

บังคับคดีภายหลังที่ศาลได้มีคำพิพากษา และถือได้ว่าผู้บริโภครับความคุ้มครองสิทธิของตนอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

2) ในการจัดหาทุนความเพื่อช่วยเหลือผู้บริโภคในการบังคับคดีอาจมีการกำหนดจำนวนหนี้ตามคำพิพากษาว่า ในการจัดหาทุนความเพื่อช่วยเหลือในการบังคับคดีนั้น หากมีหนี้ตามคำพิพากษาไม่เกิน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ไม่ต้องเสียดำเนินการแต่อย่างใด เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้บริโภคอย่างเต็มที่ เพราะหนี้ตามคำพิพากษามีปริมาณน้อยมาก จึงไม่ต้องเสียดำเนินการ

3) แต่หนี้ตามคำพิพากษาเกิน 100,000 บาท คือ ตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถ้วนเป็นต้นไป แต่ไม่เกิน 300,000 บาท (สามแสนบาทถ้วน) เสียดำเนินการในอัตราที่กำหนด

4) แต่หากหนี้ตามคำพิพากษาเกินสามแสนบาทขึ้นไป ต้องเสียดำเนินการในอัตราที่กำหนดในอัตราที่สูงขึ้น

การที่มีการกำหนดอัตราค่าดำเนินการ เพื่อเป็นการช่วยลดภาระเงินงบประมาณในการดำเนินการของภาครัฐ เพื่อไม่ให้ภาครัฐต้องเสียเงินงบประมาณในปริมาณที่มากเกินไปสมควร แต่ก็เป็นการช่วยเหลือผู้บริโภคในการบังคับคดีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์และสามารถช่วยแก้ไขปัญหาการดำเนินคดีและการบังคับคดีของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ได้สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้